

FONDS ZOEKT NATUURINCLUSIEVE ONDERNEMERS

Om de landbouw in Nederland duurzaam te maken moet het anders: circulair, natuurinclusief, klimaatadaptief. Agroforestry geeft hier invulling aan. Het Fonds Natuurinclusieve Streekboerderijen helpt ondernemers over te stappen, met kennis en kapitaal. Dat kunnen bestaande boeren zijn, maar ook startende voedselondernemers. Deze brochure geeft in kort bestek weer waar ze op moeten letten en wat ze van het Fonds kunnen verwachten.

WAT IS AGROFORESTRY?

Agroforestry werkt met veel verschillende soorten bomen en struiken, meestal in combinatie met koeien en kippen en kleinschalige stroteelt. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van zonne-energie en natuurlijke processen, zonder kunstmest, bestrijdingsmiddelen of krachtvoer. Dit systeem vergroot de bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit en is minder gevoelig voor verdroging en plagen. Het levert een breed voedselpakket van noten, fruit, groente, eieren, zuivel en vlees.

WAT DOET HET FONDS?

Het Fonds heeft een praktisch bedrijfsmodel ontwikkeld voor natuurinclusieve agroforestry op zandgronden. Het Fonds ondersteunt ondernemers die dit willen gaan toepassen en wil de komende jaren meerdere bedrijven helpen opzetten. Het eerste bedrijf (BoerInNatuur) is gestart in Brabant. Om kringlopen optimaal te sluiten en economisch haalbaar te zijn, is een oppervlakte van minimaal 20 ha nodig en moeten gronden (deels) worden afgewaardeerd naar natuurgrond.

Stappenplan en modellen voor de samenwerking tussen het Fonds Natuurinclusieve Streekboerderijen en bedrijven

Verkenning samenwerkingsperspectief

waar wil je zijn over 20 jaar? sluit dit aan bij de FNS-doelen? is er een goede basis voor samenwerking?

Opstellen gezamenlijk bedrijfsplan

streefbeeld en plan van aanpak voor transitie naar natuurinclusieve streekproductie, m.b.v. FNS-methodiek

Afweging vervolgaanpak en samenwerkingsmodel

op basis van vastgestelde kennis- en investeringsbehoefte voor de komende 10 jaar

Uitvoering maatregelen en opstellen monitoringplan

conform bedrijfsplan en FNS-methodiek, mede gefinancierd door of met hulp van FNS

Monitoring en risicobeheersing

aan de hand van FNS-methodiek, met ondersteuning door WUR en LBI

In een aantal gesprekken en bedrijfsbezoeken kijken we of er een 'klik' is tussen de boerderij en het Fonds. We gaan ervan uit dat je de ambitie hebt om door te groeien naar een natuurinclusief bedrijf met een duidelijke binding met de streek. Of dat je een dergelijk bedrijf wil gaan opzetten. We bespreken wat daarvoor nodig is en hoe het Fonds daarbij kan helpen.

Als er overeenstemming is over de doelen en voldoende vertrouwen in de samenwerking, is de volgende stap om samen een bedrijfsplan op te stellen voor de komende 10 jaar. Het Fonds beschikt over een uitgebreid kennisnetwerk en heeft een eigen methodiek ontwikkeld waarmee we de samenhang tussen verschillende maatregelen inzichtelijk kunnen maken en de economische haalbaarheid kunnen bepalen.

In het bedrijfsplan wordt duidelijk welke maatregelen nodig zijn, waarvoor nog onderzoek nodig is en wat verwachte kosten en baten zijn. Vervolgens moeten keuzen worden gemaakt: waar liggen prioriteiten, waar gaan we in investeren? Het Fonds kan hier op verschillende manieren in ondersteunen. In deze stap spreken we af hoe we verder gaan samenwerken. Daarvoor hebben we twee modellen.

Afhankelijk van de gekozen samenwerkingsvorm wordt een passende financiering gevonden voor de benodigde investeringen in grondverwerving, aanplant, bebouwing, installaties, vergunningen en marketing. De uitvoering zal meerdere jaren in beslag nemen. Om de voortgang bij te houden en resultaten zichtbaar te maken, wordt een monitoringplan opgesteld. Dit is een voorwaarde voor financiering.

Omdat er nog weinig ervaring is met natuurinclusieve streekproductie is het belangrijk om resultaten goed te monitoren en tijdig bij te sturen. Dit is een continu proces, waarbij naar alle aspecten van het bedrijf wordt gekeken: bodem, water, natuur, oogst, verwerking, afzet, arbeid, energie, planologie en financieel resultaat. FNS heeft hiervoor een eigen methodiek ontwikkeld. De uitvoering gebeurt samen met WUR en LBI.

Model 1: samenwerkingsovereenkomst tussen FNS en streekboerderij

- FNS ondersteunt met kennis
- FNS bemiddelt in grondverwerving en financiering o.a. via Omschakelfonds LNV
- Boerderij blijft eindverantwoordelijk voor aangegane financiële verplichtingen
- Boerderij draagt % van omzet af aan FNS

Dit is een relatief lichte samenwerkingsvorm, die bijvoorbeeld geschikt kan zijn voor bedrijven met veel eigen grond en een relatief kleine investeringsbehoefte. FNS bemiddelt en ondersteunt in een langjarige samenwerking, maar het bedrijf blijft financieel volledig zelf verantwoordelijk. Voor de diensten van FNS draagt het bedrijf een afgesproken percentage van de omzet af. FNS deelt dus in het risico, want bij een lage omzet is de vergoeding navenant laag.

Model 2: participatie FNS in vennootschap streekboerderij

- FNS ondersteunt met kennis
- FNS brengt zelf grond en kapitaal in o.a. via EM Fonds en aandelen
- Boerderij en FNS samen verantwoordelijk voor bedrijfsresultaten en externe verplichtingen
- Boerderij draagt % van omzet af aan FNS

Dit is zwaardere samenwerkingsvorm, voor bedrijven met een relatief grote investeringsbehoefte. FNS brengt grond en kapitaal in en wordt vennoot in de streekboerderij. Het bedrijf krijgt de beschikking over de grond en de activa en draagt een (groter) percentage van de omzet af aan FNS. Deze omzet-afhankelijke afdracht wordt gebruikt voor voor jaarlijkse kosten, afschrijvingen en herinvesteringen. Het bedrijf gaat dus minder financiële verplichtingen aan, maar blijft primair zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering.

HOE WERKT HET?

Het stappenplan geeft inzicht in onze werkwijze. Bij een match gaan we een langjarige samenwerking aan en werken we samen met de ondernemer aan het maken van plannen en het monitoren van effecten. Daarbij hanteren we een methodiek waarmee de effecten van afzonderlijke maatregelen op de bedrijfsresultaten als geheel bepaald kan worden. Deze methodiek helpt om de eigen bedrijfsvoering te optimaliseren en om naar buiten toe te laten zien hoe het bedrijf bijdraagt aan bredere maatschappelijke doelen. Dit laatste is belangrijk om bijvoorbeeld vergunningen en subsidies te krijgen, maar ook voor een goede marketing van het bedrijf.

We zorgen ervoor dat de monitoring praktisch uitvoerbaar is en ondersteunend aan de bedrijfsvoering. Voor de uitvoering van specialistisch monitoringonderzoek werken we samen met deskundigen van onder andere Wageningen Universiteit en Louis Bolk Instituut.

BELANGSTELLING?

Als je geïnteresseerd bent, kun je contact met ons opnemen. We vragen van kandidaten om een globaal plan in te dienen en aan te geven op welke punten ondersteuning gewenst is. Maar het gaat er vooral om dat je enthousiast bent en open staat voor een nieuwe uitdaging!

MEER INFO

www.streekboerderijen.nl

CONTACT

secretariaat@streekboerderijen.nl

